

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Nationell övningsplan

En strategi för tvärsektoriella övningar inom
området samhällsskydd och beredskap

Nationell övningsplan

En strategi för tvärsektoriella övningar inom området samhällsskydd och beredskap

Nationell övningsplan

En strategi för tvärsektoriella övningar inom området samhällsskydd
och beredskap

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Kontaktpersoner: Ann-Charlotte Engström tel. 010-240 42 43
och Christina Schenning tel. 010-240 42 37.

Layout: Advant Produktionsbyrå AB

Tryck: DanagårdLiTHO

Publ.nr MSB417 - september 2012

ISBN 978-91-7383-244-1

I korthet:

En strategi har utvecklats för tvärspektoriella övningar på nationell och på regional nivå inom området samhällsskydd och beredskap. Strategin är övergripande och beskriver endast förutsättningar och tillvägagångssätt som bedöms vara gemensamma för de myndigheter som berörs. Strategin ska fungera som ett sammanhållande koncept inom vilket sektorsspecifika övningsstrategier ska kunna rymmas.

Strategin syftar till att underlätta inriktning och samordning av övningar så att dessa bidrar till att utveckla samhällets krisberedskapsförmåga. Strategin syftar också till att underlätta inriktning och samordning av övningar inom EU och internationellt som svenska myndigheter deltar i.

I strategin betonas behovet av växelverkan mellan samverkansövningar och sektorövningar så att effekterna av dessa förstärker varandra och tillsammans utvecklar samhällets krisberedskapsförmåga. För att uppnå denna ömsesidiga effekt måste övningarna utvärderas så att resultaten går att följa upp.

Strategin ligger till grund för årliga mer detaljerade inriktningar och för långsiktiga inriktningar av tvärspektoriella övningar på nationell och på regional nivå.

Aktörernas enskilda och samlade förmåga

De tvärsektoriella övningar som uppdraget omfattar ska utveckla såväl enskilda aktörers förmåga som deras samlade förmåga. Med enskild aktörs förmåga menas här en enskild myndighets eller organisations krisberedskapsförmåga, och med samlad förmåga menas ett systems (samhällets) samlade krisberedskapsförmåga. Uppdraget omfattar alltså inte övningar i anslutning till utbildningar eftersom dessa avser en enskild individs förmåga att hantera en uppgift.

Krisberedskapsförmåga består av två olika förmågor. Dels förmågan att motstå allvarliga störningar i samhällsviktig verksamhet, dels krishanteringsförmåga. I ordet krishanteringsförmåga inryms både krisledningsförmåga och operativ förmåga.

Förmåga att motstå allvarliga störningar betyder att det inom verksamhets- eller ansvarsområdet finns en god förmåga att motstå allvarliga störningar, så att verksamheten kan bedrivas på en sådan nivå att samhället fortfarande kan fungera och säkerställa en grundläggande service, trygghet och omvårdnad.

Krishanteringsförmåga betyder att det inom verksamhets- eller ansvarsområdet finns en god förmåga att vid allvarliga störningar leda den egna verksamheten och fatta beslut inom det egna verksamhets- eller ansvarsområdet. Man ska också sprida snabb, korrekt och tillförlitlig information och vid behov samverka med andra aktörer. Det finns en god förmåga att snarast påbörja åtgärder för att hantera eller medverka i hanteringen av konsekvenserna av inträffade händelser, och genomföra de åtgärder som krävs för att avhjälpa, skydda och lindra effekterna av det inträffade.

Vad är en kris?

I propositionen "Stärkt krisberedskap – för säkerhets skull" (2007/08:942) kan man läsa:

"Med kris avses en händelse som drabbar många människor och stora delar av samhället och hotar grundläggande värden och funktioner. Kris är ett tillstånd som inte kan hanteras med normala resurser och organisation. En kris är oväntad, utanför det vanliga och vardagliga och att lösa krisen kräver samordnade åtgärder från flera aktörer."

Det är viktigt att komma ihåg att olika länder och organisationer definierar kris på olika sätt. Sverige bör därför kunna skapa övningar som passar olika aktörer. Det är också viktigt att ha i åtanke hur andra länder tänker sig ett samarbete kring detta.

Strategi för tvärsektoriella övningar på nationell och på regional nivå

Vad är en strategi?

En strategi är i det här sammanhanget en långsiktig gemensam vägledning för att nå ett långsiktigt gemensamt mål. En sådan strategi beskriver förutsättningar och tillvägagångssätt för att aktörerna ska kunna nå det gemensamma målet inom en viss tidsperiod.

Vilka omfattas av strategin?

Strategin omfattar de myndigheter som anges i bilaga 1 till Förordning om ändring i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap (22 myndigheter på nationell nivå och 21 länsstyrelser på regional nivå). Strategin omfattar alltså inte kommuner och landsting. Dessa påverkas dock indirekt när de deltar i länsstyrelsernas regionala samverkansövningar (RÖ) och i sektorövningar som följer den långsiktiga strategin och de årliga inriktningarna.

Strategins mål

Det mål som strategin syftar till att uppnå är att genom tvärsektoriella övningar på nationell och på regional nivå bidra till att utveckla samhällets krisberedskapsförmåga. Strategin anger ett tillvägagångssätt för att övningarna verkligen ska bidra till att utveckla krisberedskapsförmågan.

Ett annat mål är att det finns en gemensam överblick över planerade övningar på olika nivåer, regionalt och nationellt, inom området samhällsskydd och beredskap. Detta mål gäller även svenskt deltagande i övningar inom EU och internationellt. Med deltagande menas medverkan i någon form (som övad, i motspel, som observatör eller i annan form).

Varför en gemensam strategi?

Såväl resultatet av inventering av planerade övningar som utvärdering av de genomförda samverkansövningarna (SAMÖ) visar på ett behov av längre framförhållning i övningsplaneringen än vad som finns idag. För att utveckla förmågan att samverka behövs en gemensam inriktning och samordning av övningar. Den internationella dimensionen och samarbetet inom EU måste integreras bättre med det nationella arbetet. En gemensam strategi för att nå långsiktiga gemensamma mål ger förutsättningar att utveckla övningar som är samstämda mellan krishanteringssystemets aktörer både till sin inriktning och över tid.

Vad är tvärssektoriella övningar?

I tvärssektoriella övningar övas samverkan. Aktörerna övar sin förmåga att tillsammans hantera konsekvenserna av en händelse. I tvärssektoriella övningar medverkar sektormyndigheter inom två eller flera samhällssektorer/samverkansområden och myndigheter med geografiskt områdesansvar på olika nivåer - nationell, regional och lokal. Tvärssektoriella övningar bidrar till att utveckla samhällets krisberedskapsförmåga och fyller en viktig funktion i det förebyggande och det förberedande arbetet. För att fylla denna funktion måste de tvärssektoriella övningarna dock ha tydliga syften och utgå ifrån gemensamma mål om att utveckla och förbättra tvärssektoriell förmåga. Det måste också finnas en uppfattning om hur övningarna kan bidra till en ökad krisberedskapsförmåga.

Tvärssektoriella övningar kräver personal, tid och pengar, och behöver samordnas. Detta underlättar framförhållning i övningsplaneringen och bidrar till en ökad resurseffektivitet på lång sikt.

System måste övas tvärssektoriellt

Myndigheter med olika ansvar inom olika samhällssektorer eller myndigheter med geografiskt områdesansvar på olika nivåer kan tillsammans betraktas som ett system för att möta samhällets behov av krisberedskapsförmåga. Genom tvärssektoriella övningar utvecklas och prövas denna förmåga.

Viktig växelverkan

Det finns ett behov av växelverkan mellan samverkansövningar och sektorövningar, så att effekterna av dessa förstärker varandra och tillsammans utvecklar samhällets krisberedskapsförmåga. I följande avsnitt beskrivs hur nedanstående övningar förhåller sig till varandra och kan förstärka varandra för att tillsammans utveckla krisberedskapsförmågan:

- Samverkansövningar (SAMÖ) på nationell nivå. Dessa övningar är tvärsektoriella.
- Samverkansövningar på regional nivå (RÖ). Dessa övningar är tvärsektoriella.
- Sektorövningar på nationell nivå. Dessa övningar är tvärsektoriella om de kräver medverkan från aktörer inom andra sektorer för att fylla sitt syfte.
- Sektorövningar på nationell nivå. Dessa övningar är inte tvärsektoriella om de inte kräver medverkan från aktörer inom andra samhällssektorer för att fylla sitt syfte.

Avgränsningar

Eftersom denna strategi är avgränsad till att gälla tvärssektoriella övningar på nationell och regional nivå är det, för att ge en helhetsbild, viktigt att betona att behovet att öva tvärssektoriellt är lika stort för aktörer på lokal nivå.

Myndigheter på nationell nivå med sektoransvar behöver givetvis också öva samverkan med till exempel regional nivå. Denna växelverkan mellan regional nivå och nationell nivå beskrivs dock inte här även om behovet är lika stort.

Viktigt att påpeka är också att alla dessa övningar, oavsett benämning, övar samverkan.

Samverkansövningar (SAMÖ) – huvudsyfte och bonuseffekt

Huvudsyftet med en SAMÖ är att öva den gemensamma nationella förmågan att hantera en kris oavsett dess orsak och ursprung. Trots detta måste man välja ett scenario att öva mot. Ett sådant scenario kommer att beröra myndigheter inom viss/vissa samhällssektorer mer än andra, till exempel sjukvård, finansiell sektor, transporter eller polis. Trots att huvudsyftet med övningen är att utveckla en tvärssektoriell krisberedskapsförmåga kommer också den sektorsspecifika förmåga som scenariot beskriver att utvecklas. Detta är dock inte huvudsyftet utan en bonuseffekt.

Regionala samverkansövningar (RÖ) – huvudsyfte och bonuseffekt

Huvudsyftet med en RÖ är att öva den gemensamma regionala förmågan att hantera en kris oavsett dess orsak och ursprung. Trots detta måste man välja ett scenario att öva mot. Ett sådant scenario kommer att beröra myndigheter inom viss/vissa samhällssektorer mer än andra, till exempel sjukvård, finansiell sektor, transporter eller polis. Trots att huvudsyftet med övningen är att utveckla tvärssektoriell krisberedskapsförmåga kommer då också den sektorsspecifika förmåga som scenariot beskriver att utvecklas. Detta är dock inte huvudsyftet utan en bonuseffekt.

Tvärsektoriella sektorövningar på nationell nivå – huvudsyfte och bonuseffekt

Huvudsyftet med övningar inom en samhällssektor är att utveckla en sektorsspecifik förmåga. Det är myndigheternas, inom en sektor, ansvar att kontinuerligt utveckla sin förmåga att hantera kriser inom sitt ansvarsområde och därför öva mot sektorsspecifika scenarier och mål. Vissa sektorövningar kräver medverkan från aktörer inom andra samhällssektorer för att fylla sitt syfte. Sådana sektorövningar blir då tvärsektoriella till sin karaktär och kan därmed bidra till att också utveckla tvärsektoriell krisberedskapsförmåga. Detta är dock inte huvudsyftet utan blir en bonuseffekt.

Övningar inom en sektor på nationell nivå

Huvudsyftet med övningar inom en samhällssektor är att utveckla sektorsspecifik förmåga. Det är myndigheternas, inom en sektor, ansvar att kontinuerligt utveckla sin förmåga att hantera kriser inom sitt ansvarsområde och därför öva mot sektorsspecifika scenarier och mål.

Vissa sektorövningar genomförs inom sektorn, det vill säga utan krav på medverkan från aktörer inom andra samhällssektorer för att fylla sitt syfte.

Växelverkan mellan samverkansövningar och sektorövningar

En förutsättning för att samverkansövningar (SAMÖ och RÖ) ska kunna genomföras med god effekt är att det finns en grundlagd sektorsspecifik förmåga att hantera kriser inom varje samhällssektor. Denna förmåga måste kontinuerligt underhållas och utvecklas genom sektorövningar såväl inom sektorn som genom tvärsektoriella sektorövningar.

Erfarenhetsåterföring

Efter en samverkansövning kommer utvärderingen att visa på såväl styrkor som svagheter när det gäller sektorsspecifik förmåga och när det gäller förmåga att samverka med andra aktörer under en kris. Utvärderingsresultaten måste följas upp och utnyttjas i kommande sektorövningar inför nästkommande samverkansövning. Denna växelverkan mellan samverkans-

övningar och sektorövningar måste vara en ständigt pågående process. Därigenom kan erfarenheter från varje övning tillvaratas och successivt öka krisberedskapsförmågan hos såväl enskilda myndigheter som hos samhället i sin helhet.

Utvärdering av övningar

Utvärderingar är viktiga för att man ska kunna följa upp och återkoppla lärdomar, erfarenheter och brister i förmåga som kommit fram vid övningarna.

De gemensamma övergripande målen för en övning måste brytas ned i mätbara variabler för att kunna utvärderas. Detta ska ske så snart målen är formulerade och accepterade, så att varje enskild aktör i sin tur kan formulera egna mål för sin organisation med utgångspunkt från dessa.

Val av scenarier som kopplar samman övningar

Trots att krisberedskapsförmåga innebär att kunna hantera en kris oavsett orsak och ursprung måste man välja ett scenario att öva mot. För att få ingångsvärden till övningsscenarier bör övningar i större utsträckning kopplas till de analyser som görs inom det förebyggande arbetet och till erfarenheter från inträffade händelser avseende hantering av en kris och den beredskap som föregick krisen. Idag läggs stora resurser på att identifiera och analysera hot och risker, men mindre på att utveckla och pröva om föreslagna åtgärder och förvärvad kunskap leder till ökad förmåga.

Arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) och förmågebedömningar, strategiska analyser med mera är viktiga ingångsvärden för vilka scenarier som bör prioriteras. Dessa ger indikationer på vilka förmågor som behöver utvecklas och som övningar kan bidra till.

De scenarier som väljs för övningar bör därför främst utgå från:

- Resultat av förmågebedömningar (utifrån årliga teman)
- Resultat av risk- och sårbarhetsanalyser
- Resultat av övningsutvärderingar.
- Rapport om beroendeförhållanden i samhället

- Omvärldsexemplen (togs fram av KBM på regeringens uppdrag)
- Omvärldsanalyser
- Årsrapporten Hot, risk, sårbarheter
- Långsiktiga strategiska analyser (identifierar framtida problemområden genom bland annat trendanalyser)
- Erfarenheter av inträffade kriser
- Erfarenheter av forskningsresultat
- Inriktningar och handlingsplaner
- Experimentverksamhet
- Politiska beslut.

Övergripande inriktning för tvärssektoriella övningar

För att nå målet att bidra till att utveckla en god krisberedskapsförmåga i samhället behöver tvärssektoriella övningar på nationell och regional nivå öva de förmågor som nämns nedan. Detsamma gäller för svenskt deltagande i övningar inom EU och internationellt. Urvalet, som är listat i oprioriterad ordning, baseras främst på inriktningar från regeringen och på förmågebrister som konstaterats vid utvärderingar av tidigare samverkansövningar (SAMÖ).

Denna förteckning måste kontinuerligt anpassas till ändrade behov, erfarenheter och utvecklingen av krisberedskapsförmågan.

Privat-offentlig samverkan bör genomsyra den tvärssektoriella övningsverksamheten genom att näringslivet, frivilliga, trossamfund och andra organisationer bjuds in att delta i övningar.

När en myndighet inom en samhällssektor genomför en självständig övning är det denna myndighet som avgör om några av nedanstående förmågor bör övas för att uppnå god krisberedskapsförmåga.

Oavsett val av scenario för en övning bör scenarioutformningen därför vara sådan att dessa förmågor kan övas och belysas:

Innebörden i det geografiska områdesansvaret på nationell, regional och lokal nivå liksom relationen mellan dessa vid en extraordinär händelse. Dit hör också att utveckla kunskaper om roller, ansvar och mandat hos de olika aktörerna.

Tvärssektoriell samverkan. Aktörernas kunskap om och samverkan med andra utanför det egna ansvarsområdet behöver utvecklas genom processer, nätverk och funktioner för informationsutbyte mellan sektorer.

Samverkan om samlad lägesuppfattning. Lägesrapportering får inte vara envägskommunikation till Regeringskansliet (RK) utan måste också återkopplas från nationell nivå till länsstyrelserna.

Förmedling av regeringsbeslut och information från Regeringskansliet till en ansvarig myndighet liksom hur övriga berörda myndigheter informeras.

Kriskommunikation och informationssamordning. Myndigheternas förmåga att kommunicera med medier, allmänhet och drabbade behöver utvecklas. Arbetsmetoder för att hämta in, verifiera, samordna och sprida information behöver stärkas och kunskapen om mediernas arbetssätt behöver ökas. Ansvar för informationssamordning behöver klargöras. Förmågan att förmedla information på andra språk än svenska och kommunicera med resurssvaga grupper bör också utvecklas.

En viktig del av kriskommunikationen är även att kunna hantera informationskriser och förtroendekriser.

Utbyte och förmedling av underrättelseinformation/omvärldsbevakning i förhållande till nya hotbilder och ansvarsförhållanden. Utveckla kanaler och forum mellan operativa och mer strategiskt inriktade myndigheter.

Betydelsen av symboliskt ledarskap och förtroende. Krishantering omfattar inte bara ett operativt förhållningssätt utan också en symbolladdad sida. Den funktionella sidan av ledning, samordning och informationshantering är en nödvändig, men inte tillräcklig, grund för en framgångsrik krishantering. Den symboliska sidan av ledarskap och samverkan i krishantering behöver tydliggöras genom att man visar ansvar och ingjuter förtroende. All krishantering måste betraktas utifrån detta dubbla perspektiv.

Insikten behöver öka om betydelsen av detta dubbla perspektiv. Vid planeringen av tvärsektoriella övningar på nationell och regional nivå bör detta därför beaktas så att tillfälle ges att även öva den symboliska sidan av ledarskap.

Regeringens och Regeringskansliets ansvar, roll och uppgift vid krishantering. Regeringen och Regeringskansliet har det högsta geografiska områdesansvaret – på nationell nivå – och är alltså en nyckelfunktion för samhällets krisberedskap. Behovet att öva finns på såväl politisk nivå som på tjänstemannanivå (enligt prop. 2007/08:92 avsnitt 6.2 Utbildning och övning).

Samverkan inom EU och internationellt. Lika viktigt som det är att kunna samverka tvärsektoriellt på olika nivåer inom nationen är det att kunna samverka inom EU och internationellt. Områden som skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och internationell verksamhet behöver samövas för att knytas närmare varandra. Sverige bör aktivt bidra till att utveckla det europeiska och det internationella övningsarbetet. Gemensamma övningar inom Norden, inom ramen för EU, Nato/PFF och FN är viktiga instrument för att öka förmågan att hantera allvarliga kriser.

Kriskommunikation och informationssamordning inom EU och internationellt behöver också övas.

Internationella humanitära insatser, fredsfrämjande insatser och samverkan mellan civila och militära aktörer behöver utvecklas. Dagens fredsfrämjande insatser är ofta av multifunktionell karaktär med både civila och militära komponenter. Det är angeläget att den höga ambitionsnivån för Sveriges deltagande i internationella fredsfrämjande insatser präglar det sätt på vilket myndigheter som tillhandahåller poliser, domare, åklagare, förvaltningsexperter, demokratiexperter, räddningstjänst och andra civila personalkategorier arbetar med internationella frågor. Civila och militära komponenter är inte alltid samövade.

Mottagande av internationella stödinsatser bör finnas med i de kris- och ledningsövningar som regelbundet genomförs på nationell och regional nivå. Den nationella nivån måste på ett bättre sätt än idag kunna bistå den lokala och regionala nivån. Förmågan och formerna för att ta emot internationella förstärkningsresurser, och att samarbeta med och bistå andra länder vid akuta kriser, är primärt ett ansvar för den nationella nivån och för den regionala nivån och måste därför också utvecklas.

Stöd från Försvarsmakten vid kriser. Förmåga till krishantering i samverkan mellan civila och militära aktörer behöver lyftas fram och övas liksom förmågan att ta emot stöd från Försvarsmakten under kriser.

Uthållighet. Arbete under längre tid som kräver skiftgång behöver övas. Det gäller såväl egen personal som externa resurser. Med externa resurser menas såväl andra myndigheters personal som personal i frivilligorganisationer. Uthållighet behöver övas både under nationella övningar och under övningar inom EU och internationellt.

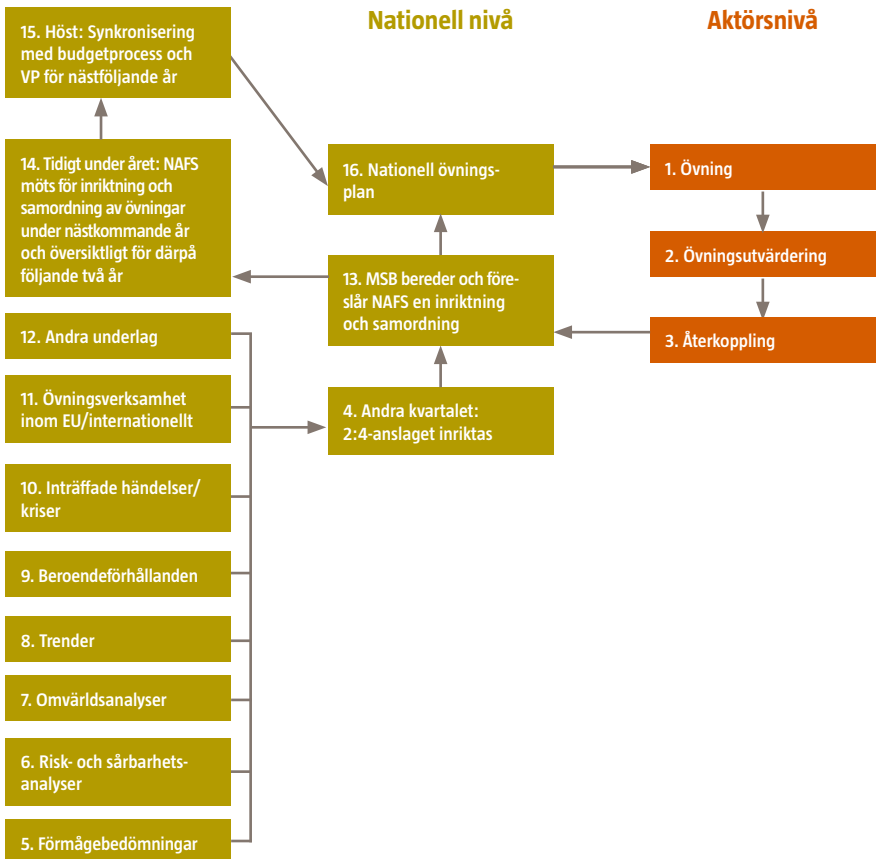
Prioritering av resurser. Förmågan att prioritera begränsade resurser (personal, materiel, energi etc.) behöver utvecklas genom övning. Det handlar om att kunna prioritera mellan aktörer inom nationen och mellan aktörer inom Norden, inom EU och internationellt.

Samordning och inriktning av tvärssektoriella övningar

I modellen nedan beskrivs hur en inriktning och samordning av tvärssektoriella övningar åstadkoms. Modellen beskriver dels vad som sker på aktörsnivå, dels hur inriktningen tas fram på nationell nivå.

Modellen med efterföljande kommentarer beskriver en rullande process för att årligen inrikta och samordna tvärssektoriella övningar på nationell och regional nivå utifrån en gemensam strategi och en övergripande inriktning. Med utgångspunkt från en nationell inriktning kan en inriktning även utformas för svenskt deltagande i övningar inom EU och internationellt.

Årlig process för inriktning och samordning av övningar utifrån en gemensam strategi/nationell plan

Återkoppling av övningar

Myndigheten genomför en tvärssektoriell eller annan övning (box 1), utvärderar den (box 2) och återkopplar utvärderingsresultatet (box 3) till MSB (box 13).

Inriktning av 2:4-anslaget

Under det andra kvartalet varje år skickar MSB ut ett inriktningsdokument med beslut om 2:4-anslaget till myndigheterna (box 4). Denna inriktning utgör ett underlag utöver de underlag som anges i boxarna 5–12 (se nedan) för att börja planera för nästkommande års övningar.

Bedömning av förmåga

Myndigheternas resultat från till exempel förmågebedömningar, trender, erfarenheter av inträffade händelser och kriser, övningsverksamhet inom EU och internationellt och andra viktiga underlag (box 5–12) bereds och bedöms av MSB och leder till ett förslag från MSB om inriktning och samordning av övningar på nationell och på regional nivå under nästkommande år liksom svenskt deltagande i övningar inom EU och internationellt.

MSB föreslår också en mer övergripande inriktning och samordning för de två år som följer efter nästkommande år (box 13).

Nationellt forum för kommunikation om inriktning och samordning av övningar (NAFS)

Ett nationellt forum för inriktning och samordning av övningar (NAFS) inriktar och samordnar, under ledning av MSB, tvärssektoriella övningar på nationell och regional nivå samt svenskt deltagande i övningar inom EU och internationellt.

Tidigt varje år genomför NAFS ett möte (box 14) och för att enas om en inriktning för nästkommande års tvärssektoriella övningar på nationell och regional nivå liksom för svenskt deltagande i övningar inom EU och internationellt.

Detta möte syftar också till att enas om en långsiktig inriktning och samordning av övningar. Även denna långsiktiga inriktning gäller tvärssektoriella övningar på nationell och regional nivå samt svenskt deltagande i övningar inom EU och internationellt.

Synkronisering med budgetprocessen

Under hösten måste övningsplaneringen för nästkommande år synkroniseras med budgetprocess och verksamhetsplanering (box 15).

Detta innebär att MSB i september/oktober mottar myndigheternas ansökningar om medel ur 2:4-anslaget för övningar under nästkommande år. I november/december ger MSB besked om fördelning ur 2:4-anslaget och en överenskommelse skrivs under av MSB och mottagande part. Medel ur anslaget kan användas för såväl nationella övningar som för svenskt deltagande i övningar inom EU och internationellt.

Det finns öronmärkta resurser för stöd till länsstyrelserna. Dessa resurser utgör dels personella resurser för regionala samverkansövningar (RÖ), dels ekonomiska resurser för regionala samverkanskurser (RSK).

Runt årsskiftet beslutas om kommande års budget och eventuellt även om medel för nästkommande ett till två år. Myndigheterna får besked om detta och vet därigenom vilket ekonomiskt utrymme som kommer att finnas för att planera och genomföra övningar under nästkommande år.

Nationell övningsplan

Respektive myndighet fastställer, utifrån beslut om inriktning och samordning tidigt under året (box 14), sin plan för nästkommande års tvärsektoriella övningar inom området samhällsskydd och beredskap och för sitt deltagande i övningar inom EU och internationellt. Dessa övningar läggs in i den gemensamma nationella övningsplanen, det vill säga övningskalendern (box 16).

Respektive myndighet fastställer också sin långsiktiga plan för tvärsektoriella övningar och sitt deltagande i övningar inom EU och internationellt. Dessa övningar läggs in i den gemensamma nationella övningsplanen, det vill säga övningskalendern (box 16). Denna plan bygger på beslut om inriktning och samordning för de två år som följer efter nästkommande år.

